

STRATEEGILISE KAUBA KOMISJONI 2013. AASTA TEGEVUSARUANNE

Strateegilise kauba komisjon on strateegilise kauba kontrollisüsteemi tagamiseks ja strateegilise kaubaga seonduvate küsimuste arutamiseks Välisministeeriumi juurde loodud litsentsimis- ja järelevalvekomisjon. Komisjoni kuuluvad Välisministeeriumi, Kaitseministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Kaitsepolitsei ameti, Politsei- ja Piirivalveameti ning Maksu- ja Tolliameti esindajad.

Töökorra kohaselt esitab komisjon Vabariigi Valitsusele igal aastal tegevusaruande, milles antakse ülevaade rahvusvahelistest sündmustest ja arengusuundadest ekspordikontrolli ja strateegilise kauba kontrolli valdkonnas ning riikliku kontrolli tõhustamise meetmetest. Tegevusaruandele on lisatud komisjoni tegevuse statistilised andmed.

I. Ülevaade rahvusvahelistest sündmustest ja arengusuundadest ekspordikontrolli valdkonnas

Rahvusvahelise ekspordikontrolli eesmärk on kontrollida sõjaliste ja kahesuguse kasutusega kaupade piiriüleseid tarneid ja võimalikke ebastabiilsust tekitavaid relvastushankeid selleks, et tagada rahu ning kindlustada rahvusvahelist ja riiklikku julgeolekut. Ekspordikontroll on oma olulisust aastakümnete jooksul tõestanud, seda eelkõige terrorismi ja massihävitusrelvade leviku tõkestamisel maailmas. Need eesmärgid on saavutatavad üksnes juhul, kui tehakse mitmekülgsed koostööd teiste riikide, ettevõtjate ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, nii üleilmselt kui ka Euroopa Liidus.

Eesti on kolme rahvusvahelise ekspordikontrollirežiimi – Wassenaari kokkuleppe (sõjaliste kaupade ja kahesuguse kasutusega kaupade ning tehnoloogiate kontroll), tuumatarnijate grupi (tuumamaterjalide kontroll) ja Austraalia grupi (keemia- ja biorelva leviku kontroll) – liige.

Wassenaari kokkuleppe organisatsioonis uuendati 2013. aastal sõjaliste, kahesuguse kasutusega kaupade ja eriti tundlike kaupade nimekirju. Jätkusid arutelud uute tehnoloogiate, infovahetuse edendamise ja tavarelvade ülemäärase kuhjumise ärahoidmise, lõppkasutuse kontrolli, transiidi ja ümberlaadimise ning vahenduse kontrolli juhistele üle. Samuti jätkati 2013. aastal kübervahendite, internetikontrolli süsteemide ja pilvandmetöötluse kontrolli võimaluste arutelusid ning ajakohastati vastavate kaupade ja tehnoloogiate kontrollnimekirju. Jätkusid ka arutelud uute liikmete kaasamise võimaluste üle. 2013. aasta detsembris toimunud organisatsiooni plenaaristungil võttis Eesti üle plenaaristungi eesistuja rolli 2014. aastaks. Asjakohast tegevust juhib Välisministeerium.

Austraalia grupis oli põhiteemaks keemiarelvadega seotud sündmused. Teisteks peamisteks märksõnadeks olid kaubanimekirjade muudatused, ekspordikontrolli parimaid praktikaid käsitleva info vahetus, uued liikmekandidaadid, valdkonna üldised arengusuunad ja režiimi tõhustamine. Uue liikmena liitus režiimiga Mehhiko.

Tuumatarnijate grupi aasta oli väga edukas, lõpetati kord kümne aasta jooksul ettevõetav kolm aastat kestnud põhjalik kaubanimekirjade ülevaatamine. Kolme aasta töö viljaks oli 54 muudatust kaubanimekirjades. Loodi uus tehniliste ekspertide töörühm (TEG - *Technical Experts Group*), mis kutsutakse kokku vajadust mööda edaspidiseks kaubanimekirjade

sujuvamaks ajakohastamiseks. Arutati rahvusvahelist julgeolekut ohustavate tuumaprogrammidega seotud arengusuundi. Kiideti heaks tuumatarnijate grupi avaliku veebilehe uuendamine, see on nüüd oluliselt informatiivsem. Otsustati tugevdada teavitustegevuse korraldamise plaani. Režiimi liikmete arv kasvas Serbia ja Mehhiko lisandumisega 48-le.

Lisaks režiimidest tulenevatele kohustustele toimib tõhus koostöö Euroopa Liidus. Strateegilise kauba komisjoni esindajad osalesid aasta jooksul aktiivselt kõigil ekspordikontrolliga seotud Euroopa Liidu tööruhmade – tavarelvastuse ekspordikontrolli tööruhma (COARM) ja kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli tööruhma (WPDUG) – kohtumistel ja infovahetusel. Samuti panustati rahvusvahelise relvakaubanduslepinguga (ATT) tegeleva, Euroopa Liidu direktiivi nr 43/2009 (kaitsetarbeliste toodete Euroopa Liidu siseste tarnete lihtsustamine) ja Euroopa Liidu määruse 258/2012 (tulirelvade, nende osade ja laskemoona ekspordi, impordi ja transiidi kontrolli tõhustamine) rakendamise seotud tööruhmade töösse.

COARM tööruhmas oli 2013. aastal tähelepanu keskmes tundlikesse sihtriikidesse sõjalise kauba eksportimist käsitleva info vahetamine liikmesriikide vahel, kaubanimikirjade täiendamine, elektroonilise tehingutest keeldumiste andmevahetussüsteemi loomine, Euroopa Liidu määrusest 258/2012 tulenev mõju tulirelvade ekspordikontrollile ja Euroopa Liidu relvaekspordi ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP (puudutab sõjalise kauba ekspordikontrollil kasutatavaid põhimõtteid ja tehingutest keeldumise kriteeriume) ülevaatamine. Seisukoht vaadati üle ennekõike rahvusvahelise relvakaubanduslepingu jõustumisest ja rakendamisest tulenevate mõjude kontekstis.

WPDUG-is jätkus 2011. aastal rohelise raamatu konsultatsioonidest alguse saanud ekspordikontrollipoliitika ülevaatamine kahesuguse kasutusega kauba valdkonnas. Euroopa Komisjon esitles konsultatsiooni tulemusel kogutud teavet, millest järgnevatel aastatel kooruvad reaalsed ettepanekud Euroopa Liidu kahesuguse kasutusega kauba poliitika muutmiseks ja tõhustamiseks. Euroopa Liidu kahesuguse kasutusega kauba määruse 428/2009 artikli 23 alusel loodud koordinatsioonigrupis keskenduti peamiselt määruse rakendamise küsimustele ning lepiti kokku mitmetes juhistes liikmesriikide praktika ühtlustamiseks. Samuti arutati uute tehnoloogiate ning info- ja sidetehnoloogia kontrolli üle.

2013. aasta tõi muudatusi ka Euroopa Liidu määruse 1236/2005 (kaubad, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muul julmal, ebainimlikul või alandaval moel kohtlemiseks või karistamiseks) valdkonnas. Aasta lõpul esitles Euroopa Komisjon kaubanimikirjade täiendamise ning määruse sisulise muutmise ettepanekuid. Mõlemad muudatusettepanekud täiendavad oluliselt olemasolevat korda ning põhjalikud arutelud jätkuvad 2014. aastal.

Euroopa Komisjon ning liikmesriikide eksperdid arutasid võimalusi, kuidas efektiivsemalt rakendada 2012. aastal Euroopa Liidu direktiiviga nr 43/2009 kehtestatud kaitsetarbeliste toodete vedudele lihtsustatud korda Euroopa Liidu sees. Direktiiviga kehtestatud kord ei ole seni toonud oodatud positiivset mõju Euroopa Liidu ettevõtete konkurentsile. Arvatavasti on põhjuseks suur integreeritus Euroopa Liidu ning kolmandate riikide kaitsetööstusettevõtete vahel, samuti vajab uus süsteem rohkem aega juurdumiseks. Euroopa Komisjon ning liikmesriigid panustavad aktiivselt teavitustegevusse, et ettevõtjad kasutaksid rohkem direktiiviga ettenähtud lihtsustusi.

Regionaalse koostöö raames kohtusid Põhja-Balti riikide ekspordikontrolli eksperdid 2013. aastal kahel korral – Reikjavikis ja Kopenhaagenis. Kohtumiste eesmärk oli infovahetus ekspordikontrollirežiimide arengusuundade, riiklike seadusemuudatuste ning aktuaalsete probleemide lahendamise kohta.

2013. aasta 2. aprillil saavutati Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis kokkulepe rahvusvahelise relvakaubanduslepingu (*Arms Trade Treaty – ATT*) sõlmimiseks. Eesti kirjutas lepingule alla 3. juunil ning 14. novembril andis Vabariigi Valitsus nõusoleku lepingu artiklite 6 ja 7 ajutiseks kohaldamiseks. Nimetatud artiklid sätestavad hindamiskriteeriumid, mida ekspordivad riigid peavad järgima tarneotsuste tegemisel (relvaembargod, ebaseaduslik relvakaubandus, genotsiid, inimsusvastased kuriteod, sõjakuriteod jms). Rahvusvahelise relvakaubanduslepingu puhul on tegemist esimese rahvusvahelise lepinguga, mis sätestab vedude standardid ja otsustuspõhimõtted nii tavarelvade ekspordijatele ja importijatele kui ka transiidimaadele ja vahendajatele. Loodetavasti osutub võimalikuks jõuda 2014. aastal lepingu üleilmse jõustumiseni. Eesti ekspordikontrolli korralduses rahvusvahelise relvakaubanduslepingu jõustumine olulisi muudatusi kaasa ei too, sest Eesti rakendab eelnõus sätestatud põhimõtteid otsuste tegemisel juba praegu.

Eesti eksperdid panustasid 2013. aastal ka kolmandate riikide teavitustegevusse Indoneesia ja Gruusia suunal. Samuti osaleti aktiivselt mitmel rahvusvahelisel ekspordikontrolli konverentsil. Aidati kaasa ka Gruusia ekspordikontrolli seaduste väljatöötamisele.

II. Riigisiseseid seadusemuudatused

2013. aasta oli seadusandluse seisukohast positiivselt stabiilne. Uuendati sõjaliste kaupade ning kaitsetarbeliste toodete nimekirju, võttes arvesse rahvusvahelistes ekspordikontrollirežiimides kokku lepitud kaubanimekirjade muudatusi ja uuendatud Euroopa Liidu sõjaliste kaupade nimekirja. Kahesuguse kasutusega kaupade nimekirjade uuendamine seisab ees 2014. aastal.

Komisjon on varasematel aastatel teinud ettepanekud ka karistusseadustiku muutmiseks, et viia strateegilise kaubaga seotud õigusrikkumiste karistumäärad vastavusse nende ohtlikkuse ja rahvusvahelise praktikaga ning tagada tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistusmeetmed. Koostöö vastava teema juhtministeeriumiga (Justiitsministeerium) muudatuste elluviimisel jätkub.

III. Strateegilise kauba komisjoni tegevus

1. Strateegilise kauba alase teadlikkuse suurendamine 2013. aastal

Strateegilise kauba komisjon pöörab suurt tähelepanu strateegilise kauba alase teadlikkuse suurendamisele kõigis seotud valdkondades. 2012. aastal korraldati sõjalise kauba ja kahesuguse kasutusega kauba valdkonna ettevõtjatele mitmeid seminare. Kuna asjakohase sektori ettevõtete arv on väike ning kontrolli on viimasel aastal uuendatud vähe, siis 2013. aastal ettevõtetele mõeldud seminare ei korraldatud. Samas täiendati pidevalt strateegilise kauba kontrolli alast infot komisjoni kodulehel ning edastati olulist valdkondlikku infot komisjoni klientidele ka e-posti vahendusel.

2013. aastal külastasid MTA ametnikud koos strateegilise kauba komisjoni kuuluvate teiste ametkondade esindajatega kolme strateegilise kaubaga tegelevat ettevõtet. Küllastuste eesmärgiks oli tutvustada õigusakte ja tolli töökorraldust strateegilise kauba kontrollis, et suurendada ettevõtete teadlikkust ja seaduskuulekust. Ajavahemikul 2007–2012 on külastatud ennetaval eesmärgil 46 strateegilise kaubaga tegelevat ettevõtet. 2014. aastal küllastused jätkuvad.

2013. aasta mais toimus MTA eestvedamisel Välisministeeriumi, Kaitsepolitseiameti, Tehnilise Järelevalve Ameti, Keskkonnaministeeriumi ja Päästeameti ühisprojektina USA Energeetikaministeeriumi kaupade identifitseerimise koolitusmaterjalide põhjal (nn CIT koolitus) Eesti ametnikele mõeldud strateegilise kauba koolitus. Koolitusel osalesid MTA, Päästeameti, Kaitsepolitseiameti, Välisministeeriumi ning Politsei- ja Piirivalveameti ametnikud. Koolituse eesmärgiks oli suurendada ametnike teadlikkust strateegilise kauba valdkonnas ja õpetada tundma strateegilist kaupa. Koostöökoolitused jätkuvad ka aastal 2014.

2013. aastal lõpetati USA abi raames toimunud kiirgusmonitoride paigaldus Tallinna Lennujaama reisijaterminali ning 2014. aastal jätkub monitoride paigaldus Tallinna Lennujaama kaubaterminalis.

2013. aastal jätkas MTA strateegiliste kaupade ekspordi, impordi ja transiidi andmete ja embargomaade kaubavahetuse analüüsi Eestis, analüüsi ajakohastatakse kaks korda aastas. Ühtlasi analüüsitakse üldisi strateegilise kauba sisse-, välja- ja läbiveoga seotud riske ning uuritakse salakaubaveo suundumusi teistes Euroopa Liidu riikides avastatud rikkumiste põhjal.

2. Aastal 2014 kavandatavad strateegilise kauba kontrolli tõhustamise meetmed

Strateegilise kauba komisjon jätkab tegevusi, mis tõhustavad strateegilise kauba kontrolli Eestis ja parandavad strateegilise kauba komisjoni töökorraldust. Mitmed neist, näiteks teabepäevade ja koolituste korraldamine ning kaubanimekirjade uuendamine, on komisjoni kesksed tegevused igal aastal.

Peamised 2014. aastal kavas olevad tegevused on järgmised:

- uue elektroonilise erilubade menetluskeskkonna hanke korraldamine;
- valdkondlike õigusaktide täiendamine, sealhulgas strateegilise kauba nimekirjade ajakohastamine;
- rahvusvaheliste ekspordikontrollirežiimide ja Euroopa Liidu valdkondlike tööruhmade töösse ning regionaalsetesse koostööformaatidesse panustamine, vajaduse korral režiimide nimekirjade muutmissetpanekute tegemine;
- demilitariseerimisnõuete väljatöötamisele kaasabi osutamine;
- teabepäeva ja seminaride korraldamine strateegilise kaubaga tegelevatele ettevõtjatele, teadlastele ja ekspertidele, et suurendada üldist teadlikkust ja vastutustundlikkust, tutvustada õigusakte, rahvusvahelisi juhiseid ning edendada koostööd;
- MTA eestvedamisel toimuvasse ametkondadevahelise jätkukoolitusse panustamine eesmärgiga edendada ametkondadevahelist koostööd strateegilise kauba kontrolli tõhustamisel;
- komisjoni kodulehe täiendamine strateegilise kauba valdkonda käsitleva teabega ning relvaembargosid ja Euroopa Liidu piiravaid meetmeid puudutava praktilise teabega selles valdkonnas;

- ajakirjanduse huvi korral valdkonda tutvustavate artiklite avaldamine ja avalikkusele info jagamine;
- strateegilise kauba kontrolli puudutavate rahvusvaheliste seminaride korraldamisele kaasaaitamine Eestis.

Komisjoni kuuluvad ametkonnad ja järelevalveorganisatsioonid jätkavad koostööd teiste riikide partnerteenistustega, et tõkestada tavarelvastuse ja massihävitusrelvade ning nende valmistamiseks vajaliku tehnoloogia, materjalide ja seadmete ebaseaduslikku levikut. Riikidevahelise koostöö tõhustamiseks osaletakse rahvusvahelistel õppustel ja seminaridel. Lisaks pidevale täiendusõppele annavad lisateadmisi ekspertide kohtumised ekspordikontrolli organisatsioonide raames ja igapäevane rahvusvaheline koostöö.

3. Strateegilise kauba komisjoni 2013. aasta tegevuse statistika

1) Väljastatud litsentside ja lõppkasutuse järelevalve dokumentide ning osutatud konsultatsioonide arv

Strateegilise kauba komisjon väljastas 2013. aastal strateegilise kaubaga seotud erilubasid ja lõppkasutuse järelevalve dokumente järgmiselt:

- sõjalise kauba väljaveolitsentse – 62
- sõjalise kauba sisseveolitsentse – 81
- sõjalise kauba transiidilitsentse – 5
- sõjalise kaubaga seotud teenuse osutamise litsentse – 2
- kahesuguse kasutusega kauba väljaveolitsentse – 40
- sõjalise kauba vahenduse väljaveo litsentse – 2
- lõppkasutuse järelevalve sertifikaate – 2
- rahvusvahelisi impordisertifikaate – 3

Kahesuguse kasutusega kauba transiidi- ja vahenduslitsentse ei menetletud.

Kokku väljastati 2013. aastal 195 dokumenti, sealhulgas 190 eriluba. Strateegilise kauba erilubade alusel eksporditi, imporditi ning viidi Eestist läbi kaupu koguväärtuses üle 88 miljoni euro, mis on üle 15 miljoni euro võrra rohkem kui 2012. aastal, mil kaupade koguväärtus oli 72,7 miljonit eurot.

Trendina võib välja tuua, et nii litsentside arv kui ka nende alusel üle Eesti piiri veetava strateegilise kauba koguväärtus on igal aastal kasvanud. Samas on eri kaubagruppide tegeliku piiriülese liikumise löikes dünaamika üsna erinev. Kui kahesuguse kasutusega kaupade väljavedu on võrreldes 2012. aastaga oluliselt kasvanud, siis teistes valdkondades on toimunud langus. Samas ei ole võimalik ühel aastal toimunud langusest teha kaugeleulatuvaid järeldusi, sest näiteks sõjalise kauba transiidi puhul, mille rahaline maht on üsna väike, on igal üksikul kaubasaadetisel oluline kaal. 2013. aasta tõi sõjalise kauba ekspordi sihtriikide hulka ka mitmeid Eesti jaoks eksootilisi maid (nt Indoneesia, Kolumbia ja Lõuna-Aafrika Vabariik). Praegu on siiski vara hinnata, kas nendest ühekordsetest tehingutest kasvavad välja kestlikud ekspordivood. Asjaolu, et ligikaudu 90 protsenti kogu Eesti strateegilise kauba ekspordikäibest langeb ühte kaubagruppi (5A002, telekommunikatsiooniseadmed) ja ühe eksportija õlule, näitab selgelt, et Eesti omamaise kaitsetööstuse arendamisel on tulevikus veel küllaga võimalusi.

MTA ametnikud pöördusid MTA strateegilise kauba ekspertide poole 742 korral saamaks eksperdiarvamust, kas kaup võib vajada strateegilise kauba komisjoni litsentsi või mitte. 742 korral kontrolliti täiendavalt kaubadokumente ning tehti füüsilist kontrolli kauba strateegilisuse määramiseks. Strateegilise kauba komisjoni sekretariaat osutas isikutele ja ettevõtetele strateegilise kauba litsentsimist ja kaubanimekirja kuulumise määramist käsitlevaid konsultatsioone ligi 450 korral, sealhulgas vastati MTA päringutele ligikaudu 100 korral.

Strateegilise kauba komisjon menetleb litsentse spetsiaalse ametkondadevahelise menetlusprogrammi Tracker abil, mida uuendati 2012. aastal. Lisaks igapäevasele suhtlemisele elektrooniliste infokanalite kaudu toimus 2013. aastal 24 virtuaal-, tava- ning erakorralist komisjoni koosolekut.

2) Sõjalise kauba vahendajana, sertifitseeritud ettevõtjana ja üldloa kasutajana registreeritud ettevõtjate arv

2013. aastal registreeriti sõjalise kauba vahendajana üks ettevõtte – OÜ Baltic Armaments. Registreering lõppes Taktikalise Laskmise Keskuse OÜ-l. 2013. aasta 31. detsembri seisuga oli sõjalise kauba vahendusõigus seitsmel ettevõtjal: Armnord OÜ, Dolfin Aero OÜ, Bristol Trust OÜ, Rose Mons OÜ, Artemis Trading OÜ, Musket OÜ ja Baltic Armaments OÜ. Kokkuvõttes ei muutunud sõjalise kauba vahendajate registrisse kantud isikute arv võrreldes 2012. aastaga.

Registreeritud üldloa kasutajaid oli 2013. aasta 31. detsembri seisuga kolm, registreeringutes muutusi ei toimunud. 2013. aastal ei esitanud komisjonile sertifitseerimistaotlust ükski ettevõtja, seega ühtki ettevõtjat ka ei sertifitseeritud.

3) Euroopa Liidu määruse nr 1236/2005 (kaubad, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muul julmal, ebainimlikul või alandaval moel kohtlemiseks või karistamiseks) alusel väljastatud eriload

2013. aastal ei saanud strateegilise kauba komisjon ühtegi taotlust Euroopa Liidu määruse nr 1236/2005 alusel kontrollitavate kaupade piiriüleseks veoks ning sellest tulenevalt ei väljastatud ka ühtegi eriluba.

4) Registreeringust, eriloa või lõppkasutuse järelevalve dokumendi väljastamisest keeldumine

2013. aastal keeldus strateegilise kauba komisjon eriloa või lõppkasutuse järelevalve dokumendi väljastamisest või vahendajate registrisse kandmisest kolmel korral. Ühel korral keelduti ML1 kategooriasse kuuluva sõjalise kauba väljaveolitsentsi, ühel korral 2B001b kategooriasse kuuluva kahesuguse kasutusega kauba väljaveolitsentsi ja ühel korral ML1 kategooriasse kuuluva sõjalise kaubaga seotud vahendusteenuse osutamise litsentsi väljastamisest. Kõik keeldumisotsused tehti kauba lõpptarbijast tulenevatel kaalutlustel.

5) Strateegilise kaubaga seotud õigusrikkumised ja rahvusvahelise sanktsiooni rikkumised ning lõppkasutuse järelevalve ja litsentsikasutuse järelkontrolli andmed

Strateegilise kauba vedudega seotud õigusrikkumisi menetlevad MTA ning Kaitsepolitseiamet.

2013. aastal avastas MTA strateegilise kauba valdkonnas kokku 40 rikkumist, mis olid seotud litsentsita kaubaveoga, Euroopa Liidu sisese teatise esitamata jätmisega või kehtetute litsentside esitamisega MTA-le tollivormistuse käigus. Rikkumiste üldarv on võrreldes 2012. aastaga mõnevõrra vähenenud.

Rikkumiste objektideks olid peamiselt öösihikud, kuulivestid, vaatlusrobotid, soomukid, relvad, helikopterite varuosad, elektrišokirelvad ja teleskoopnuiad kui tsiviilkäibes keelatud relvad, mille piiriületuse suhtes kohaldatakse strateegilise kauba seadust. Nimetatud rikkumisi menetles MTA.

Kaitsepolitseiamet alustas 2013. aastal võimalike strateegilise kaubaga seotud õigusrikkumiste kohta KarS § 392 tunnustel kaks kriminaalmenetlust. 30. jaanuaril 2013 alustati kriminaalasja nr 13913000002 menetlust seetõttu, et üks Venemaa Föderatsiooni kodanik toimetas 26. jaanuaril 2013 Venemaa Föderatsioonist Koidula piiripunkti kaudu üle Eesti Vabariigi riigipiiri Eestisse tulirelva OSA PB-4 koos nelja padrunita. Isikul oli küll relva kohta olemas Venemaa Föderatsiooni relvaluba, kuid tal puudus nõutav eriluba nimetatud tulirelva ja laskemoona sisseveoks Eestisse. Sellise tulirelva ja laskemoona sisse- ja väljavedu võib relvaseaduse § 59 lõigete 1 ja 3 kohaselt toimuda üksnes ühekordse eriloa alusel, mille väljastamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet isiku taotluse alusel. KrMS § 219 lõiget 2 arvesse võttes asendati isiku kahtlustatavana kinnipidamine ning KrMS § 200 ja 199 lõike 2 alusel lõpetati 1. veebruaril 2013 tema suhtes kriminaalmenetlus. Selline otsus põhines kaalutlustel, et ülalnimetatud tulirelva ja 4 padrunit ilma eriloata Venemaalt Eestisse toimetada üritanud isikul ei olnud Eestis alalist või ajutist elukohta ja et tegemist oli II astme kuriteoga, millega kahju ei põhjustatud ning mille karistus algab rahalisest karistusest. Arvesse võeti ka seda, et seaduse vastu eksinud isik oli nõus tegema ning tegi menetluskulu ja võimaliku karistusena mõistetavat rahalist karistust katva makse riigituludesse.

Samuti alustas Kaitsepolitsei 4. oktoobril 2013 kriminaalmenetlust, et kontrollida informatsiooni, mille kohaselt võidi 2013. aasta teises pooles ebaseaduslikult (seaduses ettenähtud eriluba omamata) toimetada Eestist Venemaale laskekõlbmatuks muudetud püstoleid, mille kõik olulised relvaosad polnud nõuetekohaselt jäädavalt laskekõlbmatuks muudetud. Seetõttu võib nende eriloata väljavedu olla käsitatav tulirelva oluliste osade – s.o strateegilise kauba – ebaseadusliku väljaveona. 2013. aasta lõpus tehtud uurimistoimingud nimetatud väidete suhtes selgust ei toonud ning kriminaalmenetlus jätkub 2014. aastal.

2013. aastal lõpetas Kaitsepolitseiamet seoses seadusemuudatusega kriminaalmenetlused kahes strateegiliste kaupadega seotud kriminaalasjas. Varasematest aastatest on Kaitsepolitseiameti menetlusesse jäänud kolm strateegiliste kaupade ebaseaduslikku vedu puudutatavat kriminaalasja, mille puhul eksisid seaduse vastu väljaspool Eestit elanud isikud, kes lahkusid peale rikkumise toimepanemist Eestist ning pole peale seda enam uurijatele kättesaadavad olnud. Arvestades rikkumiste iseloomu, pole menetlustes peetud vajalikuks nende tagaotsitavaks kuulutamist ega Euroopa vahistamisemääruse koostamist.

Strateegiliste kaupade vedu 2013. aastal

Sõjalise kauba väljavedu

Kategooria	Litsentside arv	Kauba sihtriigid	Litsentside väärtus EUR	Tegelik väljavedu EUR
ML1	23	RU, KZ, ZA, UA	190 809	157 815
ML10	21	US, FR, CZ, SK, , GE, ID, TM, CO, UA, RU	1 878 802.97	54 060
ML13	1	BE	95 000	95 000
ML14	13	IN, AZ, VN, PL, BR, CZ, IT, KR, FI	567 721	53 203
ML15	3	LV, SA, KZ	20 885	10 590
ML6	1	GB	185 000	185 000
Kokku	62		2 753 217.97	370 668

Sõjalise kauba sissevedu

Kategooria	Litsentside arv	Kauba päritoluriik	Litsentside väärtus EUR	Tegelik sissevedu EUR
ML1	3	CH, DE	20 063	
ML2	1	US	553 672.11	553 672
ML5	2	SK	390 342.63	
ML6	2	SE, EE	192 000	
ML7	1	US	23 994.48	23 994.48
ML9	1	GB	13.47	13.47
ML10	23	CZ, CH, RU, US, EE, GB	1 056 345.45	68 650.68
ML11	6	US, CA, DE, GB, RU	221 974	155 977
ML13	26	FI, GB, ES, US, HR, NO, PL, IL, IN, ZA, DE, CA	2 266 176.37	1 606 785.42
ML14	5	NO, PL, EE	325 700	0
ML15	8	US, EE	1 200 200.58	952 265.15
EST2	3	US, CA	2779.85	2130
Kokku	81		6 253 262.12	3 363 487.87

Märkus 1: Vedude tegelik väärtus on arvestatud 2013. aastal väljastatud litsentside kasutajatelt 31.01.2013. aasta seisuga saadud raportite põhjal. Juhul kui vedu 2013. aastal ei toimunud, on tegeliku veo väärtuse koht jäetud tühjaks. Demonstratsiooni eesmärgil veetud kauba väärtuseks on märgitud „0“.

Märkus 2: Sõjalise kauba sisseveotehingute puhul, kus kauba päritolumaaks on märgitud EE, on tegemist Eesti päritolu sõjalise kauba tagasitoomisega rahvusvahelistelt välisriikides toimunud kaitsetööstusealastelt näitustelt.

Sõjalise kauba transiit

Kategooria	Litsentside arv	Kauba lähteriik	Kauba sihtriik	Litsentside väärtus EUR	Tegelik transiit EUR
EST2	1	US	LV	2000	2000
ML10	2	RU	ID, PL	175 454	131 294
ML13	2	CA, GB	LV	650	150
Kokku	5			178 104	133 444

Sõjalise kaubaga seotud teenuse osutamine

Kategooria	Litsentside arv	Kauba lähteriik	Kauba sihtriik	Litsentside väärtus EUR	Tegelik teenuse osutamine EUR
ML10	2	UA	CA, US	8800	
Kokku	2			8800	

Märkus: Teenuse osutamise tegelik väärtus on arvestatud 2013. aastal väljastatud litsentside kasutajatelt 31.01.2013. aasta seisuga saadud raportite põhjal. Juhul kui teenust 2013. aastal ei osutatud, on tegeliku teenuse osutamise väärtuse koht jäetud tühjaks.

Kahesuguse kasutusega kaupade väljavedu

Kategooria	Litsentside arv	Kauba sihtriigid	Litsentside väärtus EUR	Tegelik väljavedu EUR
1A004	1	RU	981 000	
1A007	1	PH	530	
1C350	7	RU, BY, MD	1 468 790.35	27 830
1C450	1	RU	234 360	
2B001	4	BY, RU	6 614 331	
2B350	5	RU	889 559.25	139 473.94
2B352	1	RU	2278	2278
2D001	1	RU	9000	
3A001	koondlitsents	MY, TH, AO, ID, MO, SC, SG, IS, BR, MX, PR, AR,	157 000 000	3 981 009.27
5A001	koondlitsents		40 000 000	

5A002	koondlitsents+ üldluba	PA, HT, BA, RS, ME, MK, UA, KZ,	12 000 000 000	31 869 755.9 + 48 075 569.74
5B002		BY, TR, JO, KW,		
5B001	koondlitsents	PS, TN, DZ, NG, GH, BW, BI, CM, CG, GN, GW, KE, LS, MG, MW, ML, MU, MZ, NA, RE, SN, SZ, TZ, UG, ZM, SL, BF, AW, BB, BJ, BO, BQ, BT, CL, CO, CR, CW, DO, GD, GT, HN, MD, NI, PH, JM, PG, KR, KY, LK, SV, TD, VE	100 000 000	124 093.72
5D002	koondlitsents		5 000 000	
6A205	1	BY	8600	8600
6A003	13+1 üldluba	RU	123 500	123 500 + 15 222.23
6A003	2 koondlitsentsi	CN, HK, TW, MO, AR, BR, CL, CO, CR, EC, GP, GT, IN, IS, KR, LK, MA, MX, MZ, OM, PH, PE, PY, RU, SG, SV, TH, TR, TT, UY, VE, ZA, AL, AD, AM, AZ, BY, HR, KZ, MK, MD, MC, ME, RS, UA, UZ, DZ, AO, EG, MG, MR, MU, TN, KW, PK, SA, AE, MY, BO, NI, PA, ID	397 657 400	
9A115	1	CO	10 845.20	10 845.20
Kokku	40		12 710 000 193.8	84 378 178

Märkus: Vedude tegelik väärtus on arvestatud 2013. aastal väljastatud litsentside kasutajatelt 31.01.2013. aasta seisuga saadud raportite põhjal. Juhul kui vedu 2013. aastal ei toimunud, on tegeliku veo väärtuse koht jäetud tühjaks. Demonstratsiooni eesmärgil veetud kauba väärtuseks on märgitud „0“.